

İZMİRLİ
Dario

Remzi
Kitabevi

Erkan Özerman

ERKAN ÖZERMAN. Ünlü prodüktör, organizatör ve sanatçı menajeri. Galatasaray Lisesi, Paris Siyasal Bilgiler Okulu ve 8. Paris Sosyoloji Devlet üniversiteleri mezunudur. Doktora tezi “Sanatçının halk üzerindeki etkisi” üzerinedir. 1958 yılından itibaren çeşitli gazetelerde sinema ve tiyatro eleştirmenliği, magazin yazarlığı yapmış, 1960-1968 yılları arasında Ankara Radyosu’nda Eğlence Programları Direktörlüğü görevlerinde de bulunan Özerman, “show business” sektörü denilince ilk akla gelen bir isimdir. 1970 yılında Türkiye’nin ilk Drugstore’u ile Disko Altın Anahtar Gece Klübü’nü Ankara’da açmıştır.

Birçok ilke imza atan Erkan Özerman, 1979 yılında 1. Uluslararası İstanbul Pop Müzik Festivali Başkanı olmuş, 1976 yılında Paris’te Fransız-Türk Dostluk Derneği Başkanlığını üstlenmiştir. Best Model of Turkey ile Best Model of the World kurucu başkanıdır. 1988 Akdeniz Müzik Festivali’ni yönetmiştir.

Türkiye’ye modern show business sektörünün kurucularından olan Özerman, mesleğinin 50. yılında, Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac tarafından “Chevalier de l’Ordre National du Merite” unvanıyla onurlandırılmış, ayrıca Fransa Senato Başkanı Alain Poher’in elinden de Olympia’da “Oscar de France Ödülü”nü almıştır. (*Klass Magazin* dergisi, Mayıs 2021)

Erkan Özerman

İzmirli Dario

Remzi Kitabevi

İZMİRLİ DARIO / Erkan Özerman

© Remzi Kitabevi, 2021

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Fotoğraflar:

Alamy: ScreenProd/Photononstop, s. 41; CICC/FILMSONOR/VERA
FILMS/FONO ROMA/Ronald Grant Archive, s.161; MARKA, s. 174
Getty Images: Keystone-France/Gamma-Keystone, s. 258, 261; Daniel
Fallot / INA, s. 259.
Roger Violet: Studio Lipnitzki, s. 69
SIPA: HUFFSCHMITT, s. 260; UNIVERSAL PHOTO, s. 262; ECLAIR
MONDIAL, s. 263; LIDO, s. 265; NANA PRODUCTIONS, s, 266, 267, 268
Diğer görseller Ozan Sağdıç ve yazarın özel arşivindendir.

Kapak düzeni: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1993-4

BİRİNCİ BASIM: Haziran 2021

Kitabın basımı 3000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

İçindekiler

İzmirli Dario, bir roman,
bir hikâye değildir. Sadece bir anlatı... ..9

I. BÖLÜM.....11

Giriş.....13

Bu topraklara uzanan bir hikâye.....18

İzmirli Dario20

Burada oturduk, burada da oturduk,
sonra burada da oturduk.....23

Düğünlerin aranan çocuğu25

II. BÖLÜM.....29

Eğlenen şehir.....30

Hayat sevdikleriyle güzeldir35

Gizemli bir adam38

Dario onu da yaptı biliyor musun?.....40

Ufukta bir sanatçı.....47

III. BÖLÜM.....51

Yolculuk başlıyor52

İyi orkestraların kaliteli şefleri vardır.....53

Sanatçının patronu menajeridir56

Namı önden yürüyor.....58

İçinde bir tutam delilik olmayan hayat, eksik bir hayattır.....60

Sanatçının bir de sırtından akan teri vardır62

Almanya'dan iş teklifi alıyor.....65

Geri dönüyor, düşmanları hazır67

IV. BÖLÜM	75
Muhteşem performansıyla Dario Moreno.....	76
Çalışkan bir şarkıcıydı	77
Kötü adam	84
Ben Türkoğlu Türk'üm.....	86
'Viager'	89
Sadık bir dost: Eli Çiprut	91
...ve nihayet tanıdım onu.....	94
Evine bir kadın oturttu ve "ben evliyim," dedi	100
Turnelerde Jacques'ı da yanına alıyordu.....	106
Mé Qué Mé Qué	109
L'Homme de la Mancha	110
Tülay	114
Rita Moreno.....	116
V. BÖLÜM	117
Muhteşem dönüş.....	119
İyi niyetliydi ama.....	121
Hilton Oteli.....	122
Hitit Güneşi.....	126
Kervansaray	128
Alaturka.....	129
Vesikalık.....	131
Üç sultan	133
Ve Topkapı Filmi.....	134
Kravat meselesi	140
Gelmeyen dekor	141
Çerkes tavuğu yemeği.....	143
Menderes.....	147
Kısmet Otel.....	149
Ali.....	152

Büro elemanı.....	153
Efes Oteli.....	154
Asker ziyareti.....	158
Börek sözü	159
Son konser.....	161
Zeki Müren	163
VI. BÖLÜM	169
Hatıralar Hayal Oldu.....	170
VII. BÖLÜM	179
Türk Gecesi.....	180
VIII. BÖLÜM	193
Öldü demeyin! İzmir’e geri döndü deyin.....	194
Kim besteledi?.....	201
Çalınan eşyalar.....	203
Dario Moreno Müzikali.....	207
Jacques Brel Vakfı.....	208
‘500. Yıl’ şarkısı	210
Hakkında yazılanlar	219
Esin Afşar’ın kitabında Dario sayfaları	228
Dondurmacı.....	234
İki tanıklık ve bir anı daha... ..	236
Bitirirken... ..	242
52 yıl geçti aradan... ..	244
Ve son söz.....	247
 Fotoğraf albümünden birkaç kare.....	 250
Rol aldığı filmler.....	270
Albümleri	272

*İzmirli Dario, bir roman,
bir hikâye değildir.
Sadece bir anlatı...*

Bu kitapta, son on senesinde yakını ve menajeri olduğum bir sanatçının, gerçek hayatının doğru bir şekilde bilinmesi için elimden geleni yapmaya çalıştım. Dario Moreno, Aydın'da doğmuş, İzmir'de büyümüş, askerliğini Türk ordusunda yapmış, sanat hayatına Türkiye'de başlamış, başarıya ulaştıktan sonra Avrupa'ya giderek dünyada popüler olmuş tek Türk şarkıcısıdır. Onun için Dario'nun Meksikalı olarak tanıtılmasının yanlış olduğunu ve bu yanlışlığın da düzeltilmesi gerektiğini düşündüm. Dario ile ilgili bildiklerimi, gördüklerimi ve yaşadıklarımı tüm açıklığıyla hiçbir kişisel yorum eklemeyen yazdım.

Ümit ediyorum ki bu kitabı okuyanlar mutlu olurlar, çünkü Türkiye sınırları dışında üne kavuşmuş tek bir şarkıcımız var. Onu da Meksika'ya kaptırmanın hiçbir alemi yok değil mi? Şayet Atilla Dorsay kitabında yazmasaydı ben de Dario'ya atfedilen bu yanlış bilemezdim. Daha sonra araştırınca gördüm ki; onunla ilgili sadece Frankofon ülkelerinde değil, Türkiye'de bile anlatılanların ve yazılanların birçoğu doğru değil. Onun için gerçekleri aktarmak benim için bir görev oldu. Ne şekilde mi... tabii ki anlatarak...

Aslında İzmirli Dario'yu uzun zamandır Frankofon ülkeleri için yazmayı düşünüyordum ama benim bu anlatıyı kağıda dökcek zamanım yoktu. 'Meksikalı Dario' konusuna çok üzüldüğümü gören dört pırıl pırıl genç ısrar ettiler, "Sen bize anlat, biz yazar sana getiririz" dediler. Neticede bu dört delikanlıdan biri olan Samet Yiğit, hiç yorulmadan, bıkmadan her fırsatta yanıma geldi. Gece gündüz demedi, "Seyahate gidiyorum," dedim bana havaalanına kadar eşlik ederek yolda anlattırdı ve iki senenin sonunda

tüm anlattıklarımı yazılı olarak önüme koydu. Ben de bu anlatıda en ufak bir yanlışlık olmasın diye tekrar tekrar gözden geçirdim.

Mart 2020’de, dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi yasaklarında Paris’te ev hapsi yaşarken, dostum Kerem Topuz ile 10 gün bir araya geldik ve Fransızcası için kitabı yeniden yayına hazırladık. Biliyorsunuz ki kendisi ünlü bir romancımızın oğlu, ayrıca Türkiye ile Fransa arasındaki cumhurbaşkanı ve devlet büyükleri seviyesindeki görüşmelerde yer alan çok önemli bir mütercimdir. En yakın zamanda *İzmirli Dario* Fransızca olarak da raflardaki yerini alacak.

Türkiye ve Frankofon ülkelerdeki dinleyicilerin, hayranı oldukları ve plaklarını satın aldıkları İzmirli Dario Moreno’nun gerçek hayatını bu kitapla daha yakından öğrenme şansına sahip olacaklarına inanıyorum.

Bu anlatının gerçekleşmesinde emeği geçen; Dilek Koç Elike, Kerem Topuz, Samet Yiğit ve Ozan Sağdıç, ayrıca *İzmirli Dario*’yu sizlere ulaştıran değerli dostlar Ömer Erduran ve Öner Cıravoğlu’na da çok teşekkür ediyorum.

Erkan Özerman

I. BÖLÜM

Aralık 1969'da Paris, Birinci Dario Moreno ödül töreni:
Jacques Brel, Mukadder Sezgin ve Esin Afşar.

Aynı ödül töreninde: Philippe-Gérard, Abidin Dino ve Esin Afşar.

Giriş

5 Aralık 2009 günü İstanbul Fransa Başkonsolosluğu'nda düzenlenen Dario Moreno ödül töreninde, Türkiye Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, Fransa Büyükelçisi Bernard Emié ve Dario Moreno ödülünü almış olan Esin Afşar ile beraber, 40 yıllık bir aradan sonra ikinci kez verilecek Dario Moreno ödülünü kazananları açıklamak üzere sahnedeaydık. Bu ikinci ödül için Charles Aznavour, Orlando, Sylvie Vartan, Nana Mouskouri, André Chapelle, Léo Missir, Jean-Michel Boris, Line Renaud, Max Guazzini, Corinne Hermès, Rika Zaraï gibi isimlerin de aralarında bulunduğu, Türk ve Fransız sanatçılardan oluşan 40 kişilik bir jüri oluşturmuştum. Dario Moreno ödülü, Fransa'yı temsilen Enrico Macias'a, Türkiye'yi temsilen ise Ajda Pekkan'a verilmişti.

Dario Moreno ödül töreninin ilkini, Dario'nun ölümünden sonraki sene, 1 Aralık 1969 tarihinde 102 Champs-Élysées'de bulunan kültür ve turizm ofisimizde çok güzel bir törenle gerçekleştirmiştik. Ödülü, Fransa'yı temsilen Jacques Brel kazanmıştı. Jacques Brel, sanat hayatı boyunca hiçbir ödülü kabul etmeyen, bu tarz törenlere de sıcak bakmayan bir sanatçıydı. Ne var ki Dario söz konusu olunca, ödül törenine de katılmıştı. Brel'in dışında, Türkiye'yi temsilen ödüle layık görülen Esin Afşar olmuştu. Dario Moreno ödülünü kazanan bu iki isim, o zamanlar Fransa'nın Türkiye Büyükelçisi olan Baron Gontran de Juniac'ın jüri başkanı olduğu bir heyet tarafından oy birliğiyle seçilmişlerdi.

O gün, "Eğer yaşarsam 40 yıl sonra yeniden düzenleyeceğim," demiştim... Ve işte, Dario'suz geçen 40 yılımın ardından tekrar İstanbul'da törendeaydım. Ne var ki seneler birbirini kovalarken Dario Moreno'nun hatırası istediğim gibi yaşatılamamıştı.

Aralık 1969'da Paris, Birinci Dario Moreno ödül töreni:
Jacques Brel ve Esin Afşar ellerinde ödülleriyle

Aralık 1969 Paris, Birinci Dario Moreno ödül töreni:
Esin Afşar, Muzaffer Tema ve Maria Vincent

1968'deki ölümünden bir-iki yıl sonra Universal Müzik Grubu, Dario'nun anısına, içerisinde hayat hikâyesinin de bulunduğu bir albüm yayınlamıştı. Annesi Bayan Roza'yı Meksikalı, babasını da İspanyol yapmışlardı. Dario'yu, Fransa'daki ansiklopediler ve müzik tarihçilerinin neredeyse hepsi Meksikalı olarak yazıyor, hâlâ belgesellerde Meksikalı olarak tanıtıyorlar. Maalesef anavatanı Türkiye'de bile bu durum pek farklı değil...

Esin Afşar, kendi hayatını anlattığı ve Dario Moreno ile ilgili anılarını da paylaştığı, *Yaşamımdan Esintiler* adlı kitabının tanıtımını Kasım 2008 yılında, Topkapı Sarayı'nda düzenledi. Açılış konuşmasını İlber Ortaylı'nın yaptığı toplantıya kitaptan bazı bölümlerin okunmasıyla devam ediliyordu. Tam bu esnada Esin de,

**Enrico
MACIAS**

Enrico, très ému, était entouré par le ministre de la Culture Ertuğrul Günay, la chanteuse Ajda Pekkan, elle aussi récompensée, et Erkan Özerman, créateur du prix.

Il rejoint Brel dans le cœur des Turcs

Quarante ans après le grand Jacques, l'artiste, ému aux larmes, a reçu à **ISTANBUL** le très convoité prix de l'artiste qui lui a donné sa toute première chance. Dario Moreno, du nom

Né près d'Izmir, en avril 1921, mort à Istanbul, le 1er décembre 1968, Dario Moreno, interprète de *Su nu vas d'Rio*, reste toujours présent dans le cœur de ses compatriotes turcs. Erkan Özerman, son agent artistique, avait créé un prix de la chanson française portant son nom en décembre 1969. Jusqu'à aujourd'hui, ce prix n'a été décerné qu'une seule fois, à Jacques Brel, qui, pour une fois dans sa vie, a accepté une récompense, par amitié pour Dario.

Le lauréat était d'autant plus honoré que c'est seulement la seconde fois que cette récompense a été décernée!

« J'avais créé ce prix, explique Erkan Özerman, pour qu'il ne soit décerné qu'une fois, à l'ami de Dario, Jacques Brel et à Esin Afşar, la plus grande chanteuse turque de cette époque. J'aurais fait une promesse : si j'étais toujours vivant quarante ans plus tard, j'organiserais une cérémonie au cours de laquelle serait décerné le second prix Dario Moreno. J'ai réuni un jury franco-turc de quarante grands noms de la chanson, parmi lesquels se trouvaient, pour la France, Charles Aznavour, Max Guazzini, Orlando, Rika Zarai, Nana Mouskouri, André Chapelier, Jean-Michel Bonis et Sylvie Vartan. »

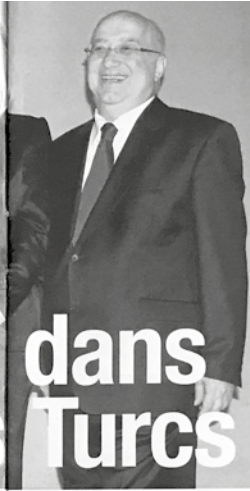
« Enrico Macias a été élu à une très large

majorité. Du côté turc, c'est à la grande chanteuse populaire Ajda Pekkan que le prix a été décerné, pour sa carrière exceptionnelle. » Le 5 décembre 2009, à l'ambassade de France en Turquie, Erkan Özerman a tenu sa promesse. Ertuğrul Günay, ministre de la Culture et du Tourisme turc, a remis leurs prix aux deux lauréats. Très sensible, Enrico, les larmes aux yeux, n'a pu cacher son émotion :

« Être choisi par un jury franco-turc composé de ce que la chanson compte de plus brillant est un grand honneur en soi. Recevoir ce prix après Jacques Brel, c'est formidable. Je dois dire que ce soir, mon émotion tient à plusieurs facteurs. Dario Moreno m'a aidé quand j'étais pauvre et inconnu. Il m'a donné ma première chance. Mon manager, Eddy Marquand, avait supplié Dario Moreno de me programmer en première partie de son spectacle à l'ABC. Il faut croire que ce que je chantais lui plaisait puisque tous les soirs, il s'installait parmi les spectateurs pour m'écouter. Mon émotion est aussi liée à la présence d'Ajda Pekkan. Nous sommes amis de longue date et c'est une grande joie pour moi de partager ce prix avec la grande dame de la chanson populaire turque. »

Ajda Pekkan, la Dalida turque, est connue depuis 1965. Son amitié pour Enrico remonte à 1976, quand elle avait assuré la première partie de son spectacle à l'Olympia, alors qu'il était la vedette. Ils ont même chanté en duo *Je t'apprendrai l'amour*. Et si, après la cérémonie, Enrico est rentré à Paris, il a promis de revenir chanter à Istanbul avant l'été. ■

Dominique PRÉHU

En 1969, Jacques Brel, ici au côté d'Esin Afşar, avait accepté cette récompense, lui qui les détestait, par amitié pour Dario Moreno.

“Fransız şarkıcı Dario Moreno,” demez mi... Dayanamadım ve hemen ayağa kalktım, “Bari sen yapma Esin... Onun Türk olduğunu bilmiyor musun? Üstelik adına verilen ödülü aldın,” dedim. Ayrıca Attila Dorsay da *Ne Şurup-Şeker Şarkılardı Onlar* adlı kitabında Dario’yu ‘annesi Meksikalı,’ diye anlatıyordu.

Tüm bunların üstüne bir de ikinci Dario Moreno ödül töreninde Fransız Büyükelçisi de konuşması sırasında Dario’dan annesi Meksikalı diye bahsedince, dedim ki: ‘Erkan, artık gerçekleri yazmak zorundasın!’ Çünkü Dario’nun Türkiye sevdası anlatılmalı... Üstelik Dario’nun annesi Bayan Roza’ya, “haritada Meksika’yı göster,” desen yerini bile bulamazdı. Kadıncağız hayatında İzmir’den ve İsrail’den başka bir yerde yaşamamıştı zaten...

Ben size İzmir’de doğup büyüyen, ‘İzmirli Dario’nun hikâyesini anlatacağım. Burada bir roman, edebi bir eser yazıyorum diye de ortaya çıkmıyorum. Ben gazetecilikten yetişmiş bir insanım. Sanki bir gazetede röportaj yapar gibi anlatacağım sizlere.

Bunu maddi bir beklenti için de yapmadım. Çok merak edilen anılarımı yazmayarak Dario’yu yazmaya başlamam tabii çok ilgi çekti. “Niye, neden,” diye sordular hep... Ben mesleğime Dario gibi üstadın yanında, onun menajeri olarak başladım. Ondan çok şey öğrendim. 60 seneden beri de bu mesleği yaptığıma göre bu olayları yazmak benim için bir borçtur.

Dario, Meksikalı değildi. Türk olarak doğdu, Türk olarak öldü. Dario Moreno, askerliğini Türk ordusunda yaptı, mesleğine Türkiye’de başladı. Artık birilerinin doğruları söylemesi gerekiyor.

İşte bu yüzden yazdım bu kitabı...

Acısıyla tatlısıyla siz de öğrenin istedim ‘İzmirli Dario’nun hikâyesini...

DARIO MORENO, 1950'lere müzik alanında sivrilen ve sevilen, dünya çapında bir sanatçıdır. Bu kitapta, onun sıkıntılı bir çocukluk döneminden, yeteneklerinin ke fedilmesine ve başarıyı ülke dışında yakalamasına kadar olan serüveni yer alıyor. Trajik olaylarla dolu bu serüveni onun yakın dostu Erkan  zerman'ın anılarından izliyoruz.

Dario Moreno, İzmir'de yeti mi , vatani görevini Türk ordusunda yapmış, sanat hayatına Türkiye'de ba lamı  ve başarıya ulaştıktan sonra Avrupa'ya giderek dünyada popüler olmuş tek Türk  arkıcısıdır.

Dario'nun milyonlarca pla ını satın alan hayranlarınca onun gerçek hayatı ve Türk olduğu bilinmiyor. Oysa 'İzmirli Dario', hiçbir zaman başka bir ülkenin vatandaşlığını kabul etmemiş ve yaşamı boyunca da Türkiye Cumhuriyeti pasaportunu gururla ta ımı tır. Bu kitap ünlü  arkıcının dramatik öyküsüdür.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1993-4

9 789751 419934